

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 01 sierpnia 2016 r.

WPS-O.431.5.2016

**Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
w Sypniewie
ul. Ostrołęcka 27
06-216 Sypniewo**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ust. 1 w związku z art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61 poz. 543 z późn. zm.) inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Oddział w Delegaturze – Placówce Zamiejscowej w Ostrołęce Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach 14-21 marca 2016 r. kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sypniewie.

Przedmiot kontroli obejmował prawidłowość wypłaty zasiłków celowych dla osób poszkodowanych w wyniku zdarzenia klęskowego w dniu 19 lipca 2015 r.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym przez Panią Annę Kochanowicz – kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sypniewie w dniu 13.06.2016 r., przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

W dniach kontroli w Ośrodku zatrudnionych było 2 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy oraz kierownik posiadający uprawnienia pracownika socjalnego, a zatem liczba zatrudnionych w Ośrodku pracowników socjalnych nie odpowiadała normie określonej w art. 110 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którą ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

W 2015 roku gmina Sypniewo otrzymała na wypłatę zasiłków celowych z tytułu zdarzenia klęskowego środki z rezerwy celowej budżetu państwa w kwocie 145 000 zł, którą w całości wydatkowała na pomoc 20 rodzinom i 2 osobom samotnie gospodarującym. Z tego 18 rodzin

otrzymało pomoc w wysokości do 6 tys. zł, a 4 rodziny w wysokości do 20 tys. zł. Ponadto 1 rodzinie przyznano pomoc w wysokości 1 500 zł ze środków własnych gminy.

W świetle ustaleń kontroli zasiłki celowe do 6 tys. zł przyznane zostały decyzją administracyjną na wnioski poszkodowanych osób z dnia 21 lub 23 lipca 2015 r. po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego i oszacowaniu szkód przez powołaną przez Wójta Gminy Zarządzeniem Nr 21/2015 z dnia 21 lipca 2015 r. komisję do oceny szkód i oszacowania kosztów remontów lub odbudowy budynków mieszkalnych uszkodzonych w wyniku huraganu w dniu 19 lipca 2015 r. na terenie Gminy Sypniewo. Zwrócono jednak uwagę, że pracownik socjalny przeprowadzający wywiad wypełnił część I kwestionariusza wywiadu, podczas gdy zgodnie z § 8 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 czerwca 2012 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2012, poz. 712) w przypadku ustalania sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej osób lub rodzin poszkodowanych w wyniku klęski żywiołowej bądź zdarzenia losowego należało wypełnić część VII. Natomiast ww. komisja tylko w 9 przypadkach oszacowała wartość powstałej szkody, a oszacowane przez nią potrzeby – rodzaj materiałów budowlanych – nie były określone ilościowo. Zasiłki celowe w wysokości do 20 tys. zł przyznano kolejną decyzją administracyjną na ten sam wniosek, na który już przyznano świadczenie do 6 tys. zł. Przed wydaniem drugiej decyzji nie przeprowadzono również rodzinnego wywiadu środowiskowego, do czego zobowiązuje art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.

Zasiłki przyznane zostały niezależnie od posiadanego przez osoby lub rodziny dochodu, w tym 3 rodzinom (w kwocie po 3 lub 2 tys. zł), których dochód nie przekraczał kryterium dochodowego. 9 rodzinom, które posiadały dochód na osobę w rodzinie do 1 000 zł, przyznano zasiłki w kwocie po 20 tys. zł x 2, 16 tys. zł x 1, 6 tys. zł x 4 lub 3 tys. zł x 2, a pięć z nich, które otrzymały 20, 6, 20, 16 lub 6 tys. zł miało oszacowaną wartość powstałej szkody w złotych odpowiednio na kwotę 22 451 zł, 11 655 zł, 31 167 zł, 21 355 zł lub 7 549 zł. 8 rodzinom, które posiadały dochód na osobę w rodzinie od 1 000 do 2 000 zł, świadczenia przyznano w kwocie po 6, 4, 3 lub 2 tys. zł), a dwie z nich, które otrzymały po 6 tys. zł miały oszacowaną wartość powstałej szkody w wysokości 13 851 zł lub 23 094 zł. Rodzinie, w której dochód na osobę w rodzinie wynosił 2 042,92 zł przyznano zasiłek w kwocie 12 tys. zł, a oszacowane straty wynosiły 21 120 zł. Natomiast rodzinie, w której dochód na osobę w rodzinie wynosił 3 402,56 zł przyznano zasiłek w wysokości 3 tys. zł, a szkoda była oszacowana na kwotę 20 220 zł. Zatem wysokość przyznanej pomocy 9 rodzinom nie była wyższa niż wartość szkód oszacowanych w ich budynkach mieszkalnych przez komisję.

W 21 przypadkach pomoc przyznana w formie zasiłku celowego została przeznaczona na remont budynku mieszkalnego, który został uszkodzony w wyniku huraganu w dniu 19 lipca

2015 r., a w 1 przypadku ze względu na duże uszkodzenia budynku przez huragan zasiłek celowy w łącznej kwocie 20 000 zł został przeznaczony na zakup materiałów budowlanych, które zostały wykorzystane na odbudowę budynku. Pomoc przyznana była rodzinom, które prowadziły w dniu wystąpienia zdarzenia klęskowego gospodarstwo domowe w budynku zniszczonym lub uszkodzonym przez to zdarzenie i które były osobami uprawnionymi do ubiegania się o tę pomoc. W 5 przypadkach, gdy o przyznanie zasiłku celowego występowały osoby, które nie były właścicielami budynków mieszkalnych, w których wystąpiły szkody spowodowane huraganem, 4 osoby posiadały ustanowione notarialnie prawo dożywocia, a także zgodę właściciela budynku na przeprowadzenie remontu przez osobę w nim zamieszkujejącą. W sprawie zakończonej decyzją Nr GOPS.5105.17.2015 z dnia 27.07.2015 r. zgoda właściciela budynku na przeprowadzenie remontu przez osobę w nim zamieszkujejącą (najemcę) została uzyskana i dołączona do akt sprawy dopiero po zakończeniu czynności kontrolnych w jednostce.

W dokumentacji każdej z rodzin, której przyznano świadczenie znajdowały się faktury na materiały budowlane adekwatne do wymienionych przez komisję potrzeb oraz sporządzona przez pracownika socjalnego i zatwierdzona przez kierownika GOPS informacja o tym, które wydatki zostały zakwalifikowane jako opłacone ze środków przyznanych z rezerwy celowej budżetu państwa. Większość załączonych faktur na zakup materiałów budowlanych lub wykonanie usługi remontowej były wystawione i zapłacone po wydaniu decyzji administracyjnej i przekazaniu środków przez GOPS.

Natomiast w sprawie GOPS.5105.10.2015, gdzie szkody były oszacowane na kwotę 21 355 zł, zatwierdzone faktury zakupu gotówką materiałów budowlanych na kwotę ogółem 996,30 zł były wystawione w dniu 24 lipca 2015 r. przed przyznaniem w dniu 27.07.2015 r. zasiłku celowego na kwotę 6 tys. zł. Następnie, po otrzymaniu przez rodzinę w dniu 29 lipca 2015 r. odszkodowania w kwocie 9 380,54 zł kierownik GOPS przyznał w dniu 01.09.2015 r. kolejny zasiłek celowy w wysokości 10 tys. zł. i zatwierdził faktury zakupu materiałów budowlanych z dni 10, 12 i 13.08.2015 r. na łączną kwotę 2 910,86 zł poprzedzających przyznanie zasiłku i z dni 05 i 09.09., 03.10. i 2.11.2015 r. na sumę 7 089,14 zł. Otrzymane przez rodzinę zasiłki celowe i odszkodowanie z tytułu ubezpieczenia przekraczały wartość oszacowanej przez komisję szkody o kwotę 4 025,54 zł.

W sprawach o numerach GOPS.5105.4.2015 i GOPS.5105.5.2015 w dniu 01.09.2015 r. kierownik GOPS przyznał rodzinom kolejny zasiłek celowy odpowiednio w wysokości 14 lub 6 tys. zł, pomimo że rodziny otrzymały w dniu 29.07.2015 r. lub 26.08.2015 r. odszkodowanie z tytułu ubezpieczenia odpowiednio w kwocie 29 647,37 zł lub 24 666,38 zł, a wartość oszacowanej szkody przez komisję wynosiła 31 167 zł lub 21 120 zł. Ponadto zatwierdził odpowiednio na kwotę

14 lub 6 tys. zł faktury zakupu materiałów wystawione przed przyznaniem świadczeń, tj. w dniach 04, 10, 11 i 18.08.2015 r. lub 13, 19 i 26.08.2015 r. Suma otrzymanych przez te rodziny zasiłków celowych w wysokości 20 i 12 tys. zł wraz z wypłaconym odszkodowaniem z tytułu ubezpieczenia przekraczała wartość oszacowanej przez komisję szkody odpowiednio o 18 480,37 zł i 15 546,38 zł.

Zwrócono też uwagę, że w sprawie o numerze GOPS.5105.22.2015, kierownik GOPS zatwierdził fakturę zakupu materiałów z dnia 13.08.2015 r. wystawioną przed przyznaniem zasiłku celowego w dniu 01.09.2015 r. w wysokości 3 tys. zł. Rodzina ta nie posiadała ubezpieczenia budynku.

Ze skontrolowanych dokumentów nie wynikało które rodziny, kiedy i w jakiej wysokości otrzymały odszkodowania z tytułu ubezpieczenia. Informację taką kierownik GOPS przedstawiła kontrolującym dopiero w dniu 05.06.2016 r. Spośród 22 rodzin, które otrzymały zasiłek celowy, 17 otrzymało odszkodowanie z tytułu ubezpieczenia budynku mieszkalnego. 3 rodziny (GOPS.5105.19.2015, GOPS.5105.20.2015 i GOPS.5105.21.2015) otrzymały odpowiednio w dniu 07.08.2015 r., 18.08.2015 r. lub 31.07.2015 r. odszkodowanie z tytułu ubezpieczenia w kwocie 6 468,96 zł, 2 569,57 zł lub 2 394,95 zł przed wydaniem w dniu 01.09.2015 r. decyzji o przyznaniu zasiłku celowego do 6 tys. złotych, tj. odpowiednio w wysokości 2, 3 lub 3 tys. zł. W rodzinach tych komisja nie oszacowała wartości szkód i kosztów remontu budynków mieszkalnych, a określając rodzaj potrzebnych materiałów budowlanych nie podała jego ilości. Zatwierdzone przez kierownika rachunki wystawione były, poza sprawą nr GOPS.5105.20.2015, po przyznaniu świadczenia. W sprawie tej, organ przyznając rodzinie po raz pierwszy zasiłek celowy w dniu 01.09.2015 r. w wysokości 3 tys. zł, nie uwzględnił również uzyskanego przez rodzinę w dniu 18.08.2015 r. odszkodowania z tytułu ubezpieczenia budynku w kwocie 2 569,57 zł, oraz tego, że rodzina dokonała zakupu materiałów na kwotę 3 tys. zł w dniu 26.08.2015 r., przed przyznaniem świadczenia. Natomiast 4 rodziny otrzymały odszkodowanie przed przyznaniem im w dniu 01.09.2015 r. kolejnego zasiłku celowego w łącznej wysokości do 20 tys. złotych. W jednej tylko sprawie o numerze GOPS.5105.2.2015 zatwierdzone faktury były wystawione po przyznaniu świadczenia, gdzie początkowo szkody były oszacowane na kwotę 22 451 zł, a następnie właściciel otrzymał nakaz rozbiórki budynku.

Stosownie do art. 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267 z późn. zm.) skontrolowane decyzje administracyjne zawierały oznaczenie organu wydającego decyzję i strony, datę wydania decyzji, rozstrzygnięcie, podstawę prawną oraz pouczenie o obowiązku powiadomienia OPS o każdej zmianie sytuacji osobistej, dochodowej i majątkowej, która wiąże się z podstawą przyznania świadczenia. Wszystkim decyzjom na podstawie art. 108 k.p.a. nadano rygor natychmiastowej wykonalności. 4 decyzje z dnia

01.09.2015 r. przyznające świadczenia do 6 tys. zostały przyznane po upływie miesiąca od dnia złożenia wniosku, jednak organ w myśl art. 36 k.p.a. zawiadomił strony o niezłażwieniu sprawy w terminie, lecz nieprawidłowo wskazał nowy termin załażwienia sprawy. Wskazaniem nowego terminu jest bowiem wyznaczenie konkretnej daty załażwienia sprawy, a nie podanie wystąpienia okoliczności.

W podstawie prawnej 18 decyzji wydanych w dniu 27.07.2015 r. nie powołano art. 40 ust. 2, wskazano natomiast niemające znaczenia dla rozstrzygnięcia przepisy art. 8 ust. 1, pkt 2, art. 36 pkt 1 lit. c, art. 40 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Wszystkie decyzje posiadały jednakowe uzasadnienia. Stosownie do art. 107 § 1 k.p.a. decyzja powinna zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne. W przedmiotowych decyzjach uzasadnienie faktyczne nie spełniało przesłańek zawartych w art. 107 § 3 k.p.a., ponieważ organ nie odniósł się w nich do faktycznej sytuacji osoby lub rodziny, a tym samym nie wskazał okoliczności mających wpływ na podjęte rozstrzygnięcie. Decyzje o przyznaniu specjalnego zasiłku celowego z tytułu zdarzenia klęskowego są decyzjami podejmowanymi w ramach uznania administracyjnego organu. Nie oznacza to jednak dowolności organu w podejmowaniu decyzji, wręcz przeciwnie, organ ma obowiązek należycie uzasadnić swoje rozstrzygnięcie dlaczego przyznał rodzinie świadczenie i dlaczego przyznał pomoc w takiej a nie innej wysokości, tym bardziej, że żądania osób we wnioskach o udzielenie pomocy z tego tytułu nie były sprecyzowane co do wielkości.

W ocenie organu kontroli Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sypniewie uchybił zasadom prowadzenia postępowania w sprawie przyznania zasiłków celowych z tytułu zdarzenia klęskowego na podstawie ustawy o pomocy społecznej, które mogły mieć istotny wpływ na przyznanie świadczeń i wielkość udzielonej pomocy. Polegały one na przyznaniu 4 rodzinom kolejnych świadczeń bez ponownego wniosku strony o pomoc i nieprzeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego przed wydaniem decyzji o przyznaniu kolejnych świadczeń rodzinie w wysokości do 20 tys. zł. W wyniku niedokonania aktualizacji sytuacji rodziny GOPS przyznał kolejne świadczenia z tytułu zdarzenia klęskowego, pomimo że rodziny mogły mieć już zaspokojone potrzeby za środki otrzymane z tytułu ubezpieczenia budynku mieszkalnego, na co wskazują zatwierdzone faktury zakupu na usługi i materiały budowlane wystawione przed wydaniem decyzji przyznających zasiłek do 20 tys. zł oraz niższa wartość oszacowanych szkód od sumy otrzymanych zasiłków celowych i odszkodowania z tytułu ubezpieczenia budynku mieszkalnego. Ponadto w uzasadnieniu wydanych decyzji kierownik GOPS nie ustosunkował się do okoliczności faktycznych, które miały wpływ na przyznanie zasiłku i jego wysokość.

Należy również wskazać, że powołana przez wójta gminy Sypniewo komisja do oceny szkód i oszacowania kosztów remontów lub odbudowy budynków mieszkalnych uszkodzonych

w wyniku huraganu w dniu 19 lipca 2015 r. faktycznie nie oszacowała wartości wyrządzonych szkód w 11 budynkach mieszkalnych i potrzeb na ich remont. Wymieniony w protokołach komisji jedynie rodzaj potrzebnych materiałów budowlanych do remontu budynku uniemożliwia również oszacowanie jego kosztu, skoro komisja nie oszacowała ilości tych materiałów.

Osobą odpowiedzialną za nienależyte oszacowanie kosztów remontów lub odbudowy budynku mieszkalnego jest Pan Jarosław Napiórkowski – Wójt Gminy Sypniewo, który w drodze zarządzenia Nr 21/2015 z dnia 21 lipca 2015 r. powołał ww. komisję, natomiast za udzielenie świadczeń pomocy społecznej, w szczególności z naruszeniem zasad i trybu określonego w ustawie o pomocy społecznej Pani Anna Kochanowicz – kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sypniewie, która z upoważnienia organu wydała przedmiotowe decyzje przyznające zasiłki celowe z tytułu zdarzenia klęskowego.

Stwierdzone nieprawidłowości mogły mieć istotny wpływ na wielkość przekazanej przez Wojewodę Mazowieckiego gminie Sypniewo dotacji z rezerwy celowej w 2015 r. w rozdziale 85278 §2010.

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości zwracam się do kierownika GOPS w Sypniewie o podjęcie działań w celu realizacji następujących zaleceń pokontrolnych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sypniewie:

1. Zwrócić do budżetu wojewody środki finansowe w kwocie 22 910,86 zł przyznane rodzinom w formie zasiłku celowego, które zostały przeznaczone na refundację wydatków poniesionych na remont budynku mieszkalnego po otrzymaniu przez nie odszkodowania.
2. Wypełniać część VII kwestionariusza rodzinnego wywiady środowiskowego w przypadku ustalania sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób i rodzin poszkodowanych w wyniku sytuacji kryzysowej występującej na skalę masową, a także klęski żywiołowej bądź zdarzenia losowego, stosownie do § 8 ww. rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.
3. Udzielać świadczeń z pomocy społecznej na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego, zgodnie z art. 102 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.
4. Przeprowadzać rodzinny wywiad środowiskowy przed wydaniem decyzji administracyjnej o przyznaniu świadczenia, stosownie do art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, tym bardziej jeśli nastąpiła zmiana sytuacji rodziny.
5. Umieszczać w decyzjach podejmowanych w ramach uznania administracyjnego organu uzasadnienie faktyczne podjętego rozstrzygnięcia, stosownie do art. 107 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r., poz. 23 z późn. zm.).

6. Zamieszczać w podstawie prawnej decyzji przyznających prawo do świadczeń z pomocy społecznej przepisy prawa mające zastosowanie w przedmiotowej sprawie.
7. Wskazując nowy termin załatwienia sprawy na podstawie art. 36 k. p. a. podawać konkretną datę.
8. Zwiększyć zatrudnienie pracowników socjalnych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sypniewie do 3 osób w pełnym wymiarze czasu pracy, zgodnie z art. 110 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930) jednostka organizacyjna pomocy społecznej może w terminie 7 dni od daty otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia do Wojewody Mazowieckiego. Zastrzeżenia należy kierować na adres: Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie Wydział Polityki Społecznej, pl. Bankowy 3/5, 00-950 Warszawa.

W przypadku niezłożenia lub nieuwzględnienia przez wojewodę mazowieckiego zastrzeżeń, należy w terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie Wydział Polityki Społecznej Oddział w Delegaturze – Placówce Zamiejscowej w Ostrołęce, ul. Gorbatowa 15, 07-410 Ostrołęka.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Krzysztof Ławniczak

Dyrektor

Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:

1. Pan Jarosław Napiórkowski
Wójt Gminy Sypniewo
ul. Ostrołęcka 27
06-216 Sypniewo.
2. A/a.